

اهداف آموزشی

- امید است خوانندگان محترم پس از مطالعه:
- ◀ اهمیت مشارکت مردم در حل مشکلات بهداشتی روستا را شرح دهند.
- ◀ وظایف شورای بهداشت را نام ببرند.
- ◀ اهداف تشکیل شورای بهداشت را بیان کنند.

مقدمه

«مشورت» در قرآن کریم عبارت است از آگاهی یافتن از نظرات گوناگون برای رسیدن به بهترین رأی و نظر. خداوند متعال شورا و مشورت را از ویژگی‌های مؤمنان برمی‌شمارد و عمل به شورا و مشورت را برای آنان واجب می‌داند. قانون اساسی کشورمان نیز در فصل هفتم خود به شوراها پرداخته است.

اهمیت مشارکت مردم

امروزه یکی از راهبردهای مؤثر در توسعه همه‌جانبه و خودپایدار نواحی روستایی، استفاده از مشارکت و توانمندی‌های مردمی به‌ویژه روستاییان برای عمران و توسعه مناطق روستایی در همه ابعاد آن است. مهم‌ترین عامل رسیدن به این هدف، تشکیل نهادهای سازمان‌دهی شده غیردولتی است که براساس نیاز و توانایی گروه‌های مختلف ساکن روستا، در موضوعات متنوع و ضروری محیط بومی و محلی به منظور اجرای برنامه‌های توسعه‌ای روستاها ایجاد می‌شود.

یکی از رویکردهای توسعه روستایی برنامه‌ریزی «پایین و بالا» است که بر اساس آن مشارکت مردم محلی و دخالت مؤثر آنان در فرآیند برنامه‌ریزی، محور توسعه محسوب می‌شود. در این رابطه شناخت جایگاه شورای بهداشت در رشد و توسعه روستایی و بررسی ابعاد پیدا و پنهان نقش آن بسیار مهم است. اهمیت مدیریت بهداشت و رعایت آن توسط مردم یک اصل و توصیه مهم به حساب می‌آید و امروزه برای تحقق اهداف

«وامرهم شوری بینهم»

شورای بهداشت در روستا

ترتیب نویسندگان از راست به چپ

◀ نصرت قاسمیان

کارشناس مسؤول بهداشت خانواده بافق
دانشگاه علوم پزشکی یزد

◀ بتول محمدی

مربی مرکز آموزش بهورزی بافق
دانشگاه علوم پزشکی یزد

بهداشت نباید تنها به توان فکری و اجرایی متخصصان این رشته متکی بود و برطرف کردن مشکلات بهداشتی در چهارچوب شرایط کنونی و آتی، نیازمند مشارکت سایر گروه‌های تخصصی و همچنین دخالت فعال و همکاری اقشار مختلف مردم است. شورای بهداشتی به کمک مردم و بهورز خانه بهداشت نقش تأثیرگذاری بر حفظ بهداشت و توسعه روستا دارند که می‌توانند با ارتقای شاخص‌های بهداشتی نقش کلیدی در سلامت جامعه روستایی داشته باشند.

شورای بهداشت روستا

به منظور حفظ و ارتقای سلامت مردم و مشارکت دادن آن‌ها در تصمیم‌گیری‌ها و فعالیت‌های سلامت همگانی، در همه روستاهای دارای سکنه و تحت پوشش خانه‌های بهداشت، شورای سلامت روستا تشکیل می‌شود. ایجاد شوراهای بهداشت در سطح روستاها بهترین و مناسب‌ترین راه برای ارتباط با گیرنده خدمات یعنی همان مردم تشکیل دهنده جامعه است.

اهداف تشکیل شورای بهداشت در روستا

شناخت مسایل و مشکلات

بررسی و شناخت مسایل و مشکلات مردم، یک فعالیت همه‌جانبه است که همه سطوح ارائه دهنده خدمات را در برمی‌گیرد. یک مسأله ممکن است معلول عوامل فردی، اجتماعی، محیطی یا تلفیقی از آن‌ها باشد. مشکلاتی که بدین طریق شناسایی می‌شوند، از اهمیت یکسانی برخوردار نیستند و بستگی به نیازهای جامعه دارد.

حل مشکل

بالاترین توقع مردم از نظام بهداشتی حل مشکلاتی است که آنان را ناگزیر از مراجعه به واحدهای ارائه خدمات می‌کند. حل فوری و موردی این مشکلات علاوه بر آن که رضایت مردم را در پی دارد، موجب جلب اعتماد آن‌ها شده، زمینه مشارکت و همراهی آن‌ها را فراهم می‌کند. بنابراین در تعیین اولویت‌ها نمی‌توانیم و مجاز نخواهیم بود که بدون در نظر گرفتن نیاز جامعه فوریت حل یک مشکل را درجه‌بندی کنیم.

ایجاد احساس نیاز

ارایه یک خدمت زمانی مورد قبول مردم خواهد بود که خودشان آن را درک و نیاز به آن را احساس کنند. از طرف دیگر یک نظام به تنهایی قادر نخواهد بود همه مشکلات را حل کند و دایم مراقبت‌های لازم را به عمل آورد، مگر با مشارکت بین بخشی و حمایت‌ها و همراهی مردم. افراد ساکن در یک منطقه جغرافیایی مشخص، نیازهای مشترک دارند و بدیهی است که طرز تفکر مشابه و مشترکی نیز خواهند داشت.

جلب مشارکت مردم

بدون ارتباط مداوم با مردم، جلب مشارکت در فعالیت آن‌ها

امکان پذیر نخواهد بود؛ لذا اولین گام برای جلب مشارکت مردم، جلب اعتماد و رضایت آن‌هاست. گام بعدی بازگ کردن فعالیت‌ها و اهداف برنامه و نظرخواهی از آن‌هاست و بالاخره کسب نظر آن‌ها برای حل مشکلات و مشارکت در کارهای اجرایی.

حساس کردن مردم

برای آموزش و ایجاد رابطه نزدیک با مردم، می‌توانیم آن‌ها را به حد کافی نسبت به مسایل پیرامون خودشان و شرایط زندگی حساس کنیم، به نحوی که بتوانند مشکلات اساسی خود را مشخص کنند.

بخشی از آیین نامه شورای بهداشت روستا

تبصره ۱. عشایر کوچ رو که در حوزه استحفاظی خانه‌های بهداشت بوده یا خانه‌های بهداشت عشایری دارند نیز می‌توانند شورای بهداشت عشایری داشته باشند.

ماده ۱. اعضای شورای بهداشت روستا عبارتند از دهیار، رئیس شورای اسلامی روستا، بهورز خانه بهداشت، معلم و آموزشیار روستا، روحانی و دو نفر از معتمدان روستا.

تبصره ۲. بهورز زن، عضو شورای بهداشت روستای اصلی خانه بهداشت است و بهورز مرد علاوه بر عضویت در شورای بهداشت روستای اصلی خانه بهداشت، در شوراهای بهداشت روستاهای قمر نیز عضو خواهد بود.

ماده ۲. جلسه شورای بهداشت روستا دست‌کم یک بار در ماه برگزار می‌شود. دهیار رئیس شورا و بهورز خانه بهداشت دبیر شورا بوده و نسخه‌ای از صورت جلسه همه مصوبات جلسات شورا را به مرکز بهداشتی درمانی و دبیرخانه شورای سلامت بخش تابعه ارسال می‌دارد.

ماده ۳. وظایف شورا عبارت است از:
الف. تدوین برنامه عملیاتی سالانه برای ارتقای سلامت ساکنان روستا و تأمین منابع مالی آن

ب. جلب مشارکت مردم در انجام برنامه‌های بهداشتی روستا و همکاری با بهورز در اجرای برنامه‌های بهداشتی مانند ایمن‌سازی، بهداشت مادر و کودک، مبارزه با بیماری‌ها، بهداشت محیط و بهسازی روستا

ج. نظارت و همکاری در برنامه‌های توسعه روستایی با هدف افزایش آثار مثبت عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت

د. نظرخواهی از مردم درباره مشکلات بهداشتی روستا و راه‌حل‌هایی که با خودیاری مردم میسر است.

ه. کمک به خانه بهداشت برای اجرای برنامه‌هایی که از سوی شورای سلامت بخش یا شهرستان ابلاغ می‌شود.

منابع

۱. abhc.qums.ac.ir

۲. فصلنامه بهورز